

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Origines Benedictinae, Siue Illvstrivm Coenobiorvm Ord.
S. Benedicti, Nigrorvm Monachorvm, Per Italiam,
Hispaniam, Galliam, Germaniam, Poloniam, Belgium,
Britanniam, aliasque Prouincias. Exordia Ac ...**

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1614

Capvt L.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11261

les, a quo Comite illustrissima familia Girorum genus suum ducit.

Monasterium S. *Bartholomei de Medina del Campo*: Cuius loci Prior gaudet titulo Abbat. In eo loco visitur imago Christi crucifixi, & frequentatur magna cum deuotione populi. Monasterium S. *Mancij* qui fuit discipulus Christi vt traditur, & ibidem quiescit.

Monasterium S. *Saluatoris de Nogal* olim Abbatia nunc Prioratus. Fundatrix fuit illustris matrona Eluira Sanchez Era 1001. Ex hoc monasterio Nogalensi assumpti sunt primi monachi ad fundandum monasterium Ordinis S. Benedicti in vrbe Vallisoletana petente Ioanne illius nominis primo Rege, & mittente Ioanne Abbate de Sagagun. Vallisoletanum istud monasterium nunc est caput totius congregationis reformatæ in regno Castellæ. Ita Prudentius Sandouallius prima parte foundationum monasteriorum Benedictinorum in Hispania.

CAPVT L.

Cluniacensis ordo & monasterium, in d. Matisconensi.

DE Abbatia Cluniacensis origine sic legitur in Chronico Cluniacensi: *Monasterij Cluniacensis primus fundator fuit Guarinus alias Gerinus, Comes Cabilonensis & Matisconensis, regnante Ludouico Pio Caroli Ma-*

gnip-

gni filio circiter annum 820. quod postea ab Hun-
 garis deuastatum, à Guilielmo Aquitonia Duce
 restauratum fuit. Aiunt autem istam Guiliel-
 mi foundationem siue instaurationem toto
 orbe celeberrimam, factam fuisse anno 610.
 ipsumque in illo suo monasterio Bernonem
 primum Cœnobiarcham locasse; postea
 Guilielmum obiisse anno 918, sepultum-
 que in Basilica S. Iuliani Biturigibus. Fa-
 cillimè verò quisque sibi persuasum habe-
 bit Guarinum illic commemoratum eundem
 esse qui Vvarinus à Genebrardo in Chronico
 dicitur: & is certè annis centum Ducem A-
 quitanicum præcessit. Addunt autem Petrum
 Venerabilem creatum Abbatem nonum an.
 1122. ætatis suæ anno 28. & defunctum esse
 anno 1157. Ceterùm veteres ordine Abbates;
 si numerantur. Primus legitur *Berno*, secundus
 S. *Odo*; ille sub annum 895. hic ab anno 913.
 tertius *Adamarus* ab anno 938. quartus S. *Ma-
 iolus*, & quintus S. *Odilo* ad annum 993. per
 annos 56. sextus S. *Hugo* ex familia Princi-
 pum Belliocensium anno 1109. septimus *Pon-
 tius*; octauus Hugo II. nonus Petrus
 Venerabilis: decimus Hugo

III. &c.

{:o:}

Testamentum Guilielmi cognomento Pij, Ar-
uernorum Comitum & Ducis Aquitanorum,
quem monasterij Cluniacensis fundatorem,
alij instauratorem fuisse volunt, anno 910.

910.

Cunctis sanè considerantibus liquet,
quod ita Dei dispensatio quibusque di-
uitibus consulit, ut ex rebus quæ transitorie
possidentur; si eis bene utantur, semper man-
sura valeant præmia promereri. Quod vide-
licet diuinus sermo possibile ostendens, at-
que ad hoc omnino suadens dicit: *Diuitia vi-
ri, redemptio animæ eius.*

Prou. 13.

Quod ego *VVilhelmus* dono Dei Comes &
Dux sollicitè perpendens, ac propriæ saluti,
dum licitum est prouidere cupiens, ratum,
immo per necessarium duxi, ut ex rebus quæ
mihi temporaliter collatæ sunt, ad emolu-
mentum animæ meæ aliquantulum impar-
tiar: quippe qui adeo in his videor excreuis-
se, ne fortassis totum ad curam corporis in
supremo redarguar expendisse, quin potius
cum suprema sors cuncta rapuerit, quiddam
mihi gaudeam reseruasse.

Luce 16.

Quæ scilicet causa nulla specie vel modo
congruentius posse fieri videtur, nisi ut iuxta
Domini præceptum, *Amicos mihi faciam pau-
peres eius*: utque huiusmodi actio non ad tem-
pus, sed continuo peragatur, monastica pro-
fessione congregatos ex proprijs sumptibus
sustentem; ea siquidem fide, ea spe, ut quam-
uis ipse cuncta contemnere nequeam, tamen

dum

dum mundi contemptores, quos iustos credo, susceperim, *Iustorum mercedem accipiam.*

Igitur omnibus in vnitatem fidei viuentibus Christi que misericordiam postulantibus, qui *Matth. 10.* sibi successuri sunt, & vsque ad sæculi consummationem victuri notum sit. Quod ob amorem Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi; res iuris mei, SS. Apostolis Petro, vide licet & Paulo de propria trado donatione, *Cluniacam*, scilicet villam, quæ sita est super fluuium qui *Granna* vocatur, cum cortile & manso indomnicato, & capella quæ est in honore Sanctæ Dei Genitricis Mariæ & S. Petri Apostolorum Principis, cum omnibus rebus ad ipsam villam pertinentibus, villis siquidem capellis, mancipijs vtriusque sexus, vineis, pratis, campis, siluis, aquis, aquarumue decursibus, farmarijs, exitibus, & regressibus, cultum & incultum cû omni integritate: quæ etiam res sunt sitæ in Comitatu Matisconensi, vel circa, suis vnaquæque terminis conclusæ.

Dono autem hæc omnia iam dictis Apostolis ego *Vilhelmus* & vxor mea *Ingelberga*, primùm pro amore Dei, deinde pro anima senioris mei *Odonis* progenitoris, ac genitricis meæ, pro me & vxore mea, salute scilicet animarum nostrarum & corporum: pro *Auacez* nihilominus quæ mihi easdem res testamentario iure concessit. Pro animabus quoque fratrum ac Sororum nostrarum, nepotumque, atque omnium vtriusque sexus propinquorum, pro fidelibus nostris, qui nostro

seruitio adhærent; pro statu etiam ac integritate Catholicæ religionis. Postremò verò, sicut omnes Christiani vnus compage charitatis ac fidei tenemur: ita pro cunctis, præteritorum scilicet, præsentium siue futuro rû tēporum Orthodoxis, hæc donatio fiat.

Eo siquidem dono, tenore, vt in *Cluniaco*, in honore SS. Apostolorum Petri & Pauli monasterium Regulare construatur, ibique monachi iuxta regulam beati *Benedicti* viuentes congregentur, qui ipsas res perenni tempore possideant, teneant, habeant atque ordinent: ita duntaxat vbi venerabile orationis domicilium votis ac supplicationibus frequententur, conuersatioque cælestis omni desiderio & ardore intimo perquiratur & expetatur, sedulæ quoque orationes, postulationes, atque obsecrationes Domino dirigantur tam pro me, quàm pro omnibus, sicut eorum memoria superius digesta est. Præcipimus siquidem vt maximè illis sit hæc nostra donatio ad perpetuum refugium: qui pauperes de sæculo egressi, nihil secum præter bonam voluntatem attulerint, vt nostrum supplementum fiat abundantia illorum, sintque ipsi monachi cum omnibus præscriptis rebus sub potestate & dominatione Bernonis Abbatis, qui quamdiu vixerit, secundum suum scire & posse eis regulariter præsideat: post discessum verò eius, habeant iidem monachi potestatem & licentiam quamcumque sui ordinis, secundum placitum Dei atque re-

gulam

gulam S. benedicti promulgatam, eligere maluerint Abbatem atque Rectorem, ita ut nec nostra, nec alicuius potestatis contradictione contra religiosam dumtaxat electionem impediatur.

Per quinquennium autem Romæ ad limina Apostolorum, ad luminaria ipsorum continuanda, decem solidos præfati monachi persoluant habeantque tuitionem ipsorum Apostolorum, atque Romani Pontificis defensionem, & ipsi monachi corde & animo pleno prælibatum locum pro posse & nosse suo ædificent.

Volimus etiam ut nostris successorumque nostrorum temporibus, pro ut opportunitas atque possibilitas eiusdem loci sese dederit: quotidie misericordie opera pauperibus, indigentibus, aduenis, peregrinantibus, summa intentione exhibeantur.

Placuit etiam huic testamento inferi, ut ab hac die, nec nostro, nec parentum nostrorum, nec fastibus regie magnitudinis, nec cuiuslibet terrenæ potestatis iugo subijciantur iidem monachi ibi congregati: neque aliquis Principum sæcularium, non Comes quisquam, nec Episcopus quilibet, non Pontifex supradictæ sedis Romanæ, Per Deum, & in Deum, omnesque sanctos eius, & tremendi iudicij die contestor, deprecor, ne inuadat res ipsorum Dei seruorum, non distrahat, non minuat, non procannet, non beneficiet alicui, non aliquem Prælatum super eos, contra eorum voluntatem constituat.

Et vt hoc nefas omnibus temerarijs ac improbis arctius inhibeat, adhuc idem inculcans subiungo, Et obsecro vos & sancti Apostoli, & gloriosi Princeps terræ, Petre & Paule, & te Pontifex Pontificum Apostolicæ Sedis, vt per auctoritatem canonicam & Apostolicam quam à Deo accepisti, alienes à consortio sanctæ Dei Ecclesiæ & sempiternæ vitæ prædones & inuasores, atque distractores harum rerum, quas vobis hilari mente promptaq; voluntate dono, Sicisq; tutores ac defensores iam dicti loci Cluniacensis, & seruorū Dei ibi cōmorantium ac cōmanentium.

Harum quoque omnium facultatum propter eleemosynam & clementiam, ac misericordiam pijsissimi Redemptoris nostri, si quis fortè, quod absit, & quod per Dei misericordiam & patrocinia Apostolorum euenire non æstimo, vel ex propinquis aut extraneis, vel ex qualibet conditione siue potestate, qualicumque calliditate contra hoc testamentum, quod pro Dei amore omnipotentis, ac veneratione Principum Petri & Pauli fieri, sanctiui, aliquam concussionem inferre tentauerit, primū quidem iram Dei omnipotentis incurrat, auferatque Deus partem illius de terra viuentium, & deleat nomen eius de libro vitæ, fiatque pars illius qui dixerunt Domino Deo, *Recede à nobis, & cum Dathan & Abiron*, quos terra aperto ore deglutiuit & viuos infernus absorbit, perennem incurrat damnationem. Socius quoque

Apo. 22. 5.

Iob.

Num. 16.

Iudz

Iudæ Domini proditoris effectus, æternis cruciatibus retrusus teneatur. Et ne ei in presenti sæculo humanis oculis impunè transire videatur, in corpore quidem proprio futuræ damnationis tormenta experiatur, sortitus duplicem direptionem cum *Heliodoro* & *Antiocho*, quorum alter acris verberibus coercitus, vix semivivus evasit: alter verò nutu superno percussus, putrescentibus membris, & scatentibus vermibus, miserimè interiit. Ceterisque sacrilegis qui ararium domus Domini temerariè præsumserunt, particeps existat, habeatque, nisi resipuerit Archiclaum totius Monarchiæ Ecclesiarum, iuncto sibi S. Paulo, obstitorem, & amœni paradisi contradictorem; quos si vellet, habere poterat pro se pijsimos intercessores. Secundùm mundialam verò legem, his quibus intulerit calumniam, centum auri libras cogente iudicaria potestate compulsus exolvat, & congressio illius frustrata, nullum omnino obtineat effectum, sed huius firmitas testamenti omni auctoritate suffulta, semper inuiolata & inconcussa permaneat, cū stipulatione subnixa. Actum Bituricæ ciuitatis, Publicè. *Guilielmus*, Ego hanc auctoritatem fieri, & firmari rogavi, ac manu propria roboravi. Signum *Ingelbertæ* vxoris eius. *Madalbertus* peccator, Bituricæsis Archiepiscopus.

Anno vndecimo regnante *Carolo* Rege, Indictione XIII. ego *Oddo* Levita, ad vicem Cancellarij scripsi & subscripsi.

Mach. l. 1.
ap. 9.

Ceterum Guilielmus Paradinus Annal. Burgund. lib. 1. negat hunc Aquitaniae Ducem Cluniacensis conuentus prima iecisse fundamenta, verum Matisconensem quemdam Comitem Vveranum seu Vvarinum, qui an. 884. permutatis cum Hildebaldo Matisconensi Praefule toparchijs suis *de Cotte*, & *de Genoilij*, à dicto Antistite, Cluniacensi villa reciproca compensatione recepta monasticoque coenobio eo loci, SS. Petri & Pauli Apostolorum memoriae constructo, dictus Hildebaldo consecrasset, anno imperij Ludouici Pij. 13. & reparatae salutis 828. Ideoque hallucinari eos maximè qui Bernonem à Burgundia Gigniacensem Abbatem, vel dictum Vvillum ipsius fundatores primos asserunt.

Catalogus Abbatiarum & Prioratum, congregationis Cluniacensis.

ABBATIAE.

- Abbatia Cluniacensis.
 Abbatia Moijssiacensis, apud Aruernos.
 Abbatia Figiacensis, in Argonia, regni Galliae prouincia.
 Abbatia Lozacensis, ibidem.
 Abbatia Balmensis, ibidem.
 Abbatia Monasterij noui, Augustoriti Pictorum. (annem.)
 Abbatia D. Benedicti ad Eridanum Italiae
 Abbatia Thierni apud Aruernos.
 Abbatia Belliloci in Argonia.
 Abbatia de Pasleto in Anglia.
 Abbatia de Cosraquel, in Scotia.

Abba-

Abbatia paterniaci

Abbatia Varinensis in Germania.

Abbatia Amillani, fortè S. AEmiliani, in Hispania.

Abbatia campi-Rotundi.

Abbatia S. Rigaldi, in d. Matisconensi.

PRIORATUS.

Prioratus de caritate.

Prioratus S. Pancratij, in Anglia.

Prioratus S. Martini de Campis, Parisijs.

Prioratus Saluiniaci, apud Borbonios.

Prioratus Celsiniarum, vel Selceniarum, in Aruernia.

Prioratus Marcigniaci.

Prioratus de Gigniaco.

Prioratus de Cariloco.

Prioratus S. Saturnini de Portu.

Prioratus B. Mariæ de Nazareto, in Hispania.

Prioratus Mantuaci.

Prioratus S. Marcelli Cabilonensis.

Decanatus de Vergeyo.

Prioratus de Coinciaco.

Decanatus de Lehuno vel Letzuno in sanguine terfo.

Prioratus S. Petri, Abbatis-villæ, in Picardia.

Prioratus S. Lupi de Afferento.

Prioratus S. Arnulphi de Crespeyo, in ducatu Valesiæ. Vide supra cap. 26.

Prioratus Valencenarum, fortè designatur.

Prioratus S. Saluij apud Valencenas seu Valentianas Hânoniæ vrbē. De quo vide c. 43.

Prioratus de Volta.

*Vide cap. 5.
de Electio-
ne, VI. de-
cretalium.*

Prio-

Prioratus Romani monasterij.
 Prioratus S. Orientij.
 Prioratus B. Mariæ deauratæ
 Decanatus de Gaya.
 Prioratus de longo Ponte.
 Prioratus de Vallibus, supra Polligniacum
 Prioratus de Riuis.
 Prioratus S. Iacobi de Pontida, in Italia.
 Prioratus de Lentona, in Scotia, alijs de La-
 thona, in Anglia.
 Prioratus Montis- acuti, in eadem insula.
 Prioratus de Longa- villa.
 Prioratus de Rodolio.
 Prioratus de Gornayo.
 Prioratus S. Milburgis,
 Prioratus de Arantona, } in Anglia
 Prioratus de Ponte- fracto, }
 Prioratus de Catelereo.
 Prioratus de Amberta.
 Prioratus de Nogento Rotrodi, Vide cap. 26.
 supra.
 Prioratus S. Margaretæ de Helincuria.
 Prioratus. S. Stephani Niuernensis.
 Prioratus S. Reneriani.
 Prioratus de Prato.
 Prioratus de Nantholio Baaduini.
 Prioratus Montis- desiderij.
 Prioratus Aregrandis.
 Prioratus de Rampone.
 Prioratus S. Marcelli Diensis.
 Prioratus Ganagobiæ. (Auenionensi.
 Prioratus de Iallifoco, vnitus cum collegio

Prio-

Prioratus de Tornaco.

Prioratus de Contamina.

Prioratus de Domena.

Prioratus S. Butropij Sanctonensis.

Prioratus Insulæ Aquensis.

Prioratus de Barbifolio, seu Barbifilio.

Prioratus S. Albani Basiliensis.

Prioratus pe Alezaco.

Decanatus de Paredo, mensæ Cluniacensis
Abbatis connexus.

Prioratus de Medicino.

Prioratus S. Margaretæ de Mergerijs, in Cam-
pania.

Prioratus S. Marcelli de Sangeto.

Decanatus de Roncenaco.

Decanatus de Carnaco.

Prioratus de Sezana.

Prioratus S. Mariæ Senonensis. } sub Carita-
tis mona-
sterio.

Prioratus S. Nicolai Siluaneensis. } sub S.

Prioratus de Capy. } Marti-

Prioratus de Encra siue Antra. } ni mo-
naste.

Prioratus S. Martini de Luperciaco Burgo,
apud Niueodunum ad Ligerim.

De his vide plura in Historia Martiniana
seu monasterij S. Martini de Campis, Parisijs
an. 1600 edita, & apud Choppinum lib. 2. Mo-
nasticum, tit. 1. §. 6.

Sunt & Prioratus aliquot monialium con-
gregationis Cluniacensis, vt Marcigniacus
diocesis Matisconensis, Victorianus D. Leo-

giculis,

dientis, Salladius d. Lugd. Croperius & S. Sepulchri d. Auernensis. De Marignaco expressè ait Petrus Venerabilis lib. 3. Epist. 21

CAPVT LI.

S. GERARDI BRONIENSIS

Cœnobium, tertio milliari à Namurco, opido ad Mosam fl. sito, in Belgio.

*S. Gerardus
quiescit
Bronij.*

*An. 913. vs
habet ad S.
Chronici Si-
gebertini
exemplar
Lipsianum.*

Pipinum secundum, cognomento Herstalium Broniensi in tractu oratorium, seu sacellum ædificasse, illudq; S. Lambertum Tungrensem Episcopum dedicasse, tradunt. Hoc prædium Broniense, cum adiacentibus, à maioribus acceptum, possidebat vir Dei Gerardus, nobilissimam Austrasiorum familiam natus. Is iussu SS. Apostolorum Petri & Paulli, illo in loco cœnobium ædificauit, in quo clericorum sodalitatem instituit, qui more Canonico illic viuerent.

*Talis relligio præcessit tempore primo,
Donec dante Deo, monachorum inducitur ordo,
Rebus & officio longè præclarior illo.*

At postea Gerardus in Galliam profectus, in S. Dionysij cœnobio apud Parisios, monasticum vitæ genus est amplexus. Annis hinc nouem monasticis disciplinis egregiè instructus cum parte reliquiarum S. Eugenij Tole-

rani